

MERYEM KORAY

meryem.koray@gmail.com

2018.12.14 08:51

Yoksulluk neyin türevi, kimin ayıbı!..

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Politikalar Merkezi'nde geçen yıl yaptığım bir sunumun başlığıydı bu... Temelde, günümüz dünyasında yoksulluğun ekonomik ve siyasal ilişkilerden bağımsız ele alınması gerçeğini hatırlatma amacına yönelikti.

Fransa'daki Sarı Yelekliler direnişi nedeniyle konuyu burada biraz irdelemek iyi olur diye düşündüm.

Çünkü gelişmiş Batı'nın teknolojik üstünlüğe bağlı rekabet gücü aşındıkça, bu eksikliği en başta ücretliler arasındaki eşitsizlikleri arttırarak, sosyal koruma önlemlerini azaltarak karşılamaya çalıştıkları görülüyor. Bunun sonucu da eşitsizlikler gibi yoksulluğun artışı olmakta.

Oysa eşitsizlik ve yoksulluk daha çok konuşuluyor olsa da, yapılan tartışmalarda yoksulluğun ekonomik-siyasal sistemden ve politikalardan bağımsız, soyut bir olgu olarak ele alındığı görülüyor ki, bu yaklaşımın, gerçeğin saklanması yanında masum olmadığını söylemek gerek.

Masum değil; çünkü, tüm toplumsal olgular gibi Afrika'nın yüzyıllara yayılan büyük yoksulluğundan zengin ülkelerdeki göreceli yoksulluğa kadar her tür yoksulluğu ancak tarihsel, ekonomik, siyasal ilişkiler içinde açıklamak mümkün.

Öte yandan küreselleşen kapitalizmin gelir bölüşümünü küreselden ulusal düzeye kadar her düzeyde daha da bozduğu, hatta uçuruma dönüştürdüğü ortada...

Dünyada nüfusun yüzde 1'inin servetin yarısına sahip olduğunu duymayan kalmadı sanırım. Piketty'nin işaret ettiği gibi, sermayenin geliri ulusal gelirden daha hızla büyüdüğünden yakın bir zamanda bu yüzde 1'in dünyadaki servetin üçte birine ulaşması da muhtemel.

Kısacası yoksulluk gelir dağılımındaki adaletsizliğin türevi...

Sorun da, uluslararası kuruluşlardan ulus devlete, üniversitelerden medyaya, sosyal politikalardan ders kitaplarına kadar her yerde bu neden-sonuç ilişkisinin saklanması!..

Türleri, rakamları, yardımları ve insani acılarıyla yoksulluk gündemimizden düşmez; ancak bu yoksulluğun küresel ve ulusal düzeydeki gelir bölüşümünün, bu bölüşümde sermayenin korunmasına yönelik ekonomi politiğin sonucu olduğu konuşulmaz!...

Bu yaklaşımın bir boyutu, hükümetlerin sosyo-ekonomik hakları hayata geçirmekten

çıkmiş, yoksullukla mücadele programına dönüşmüş sosyal politikalarında görülebilir. Bakınız, Türkiye'deki Sosyal Politikalar Bakanlığının görevler!...

Sosyal politikadan söz edenler ve yazdıkları da, yoksulluğun türleri ve mücadele yollarıyla uğraşıp durur!...

Kısaca söylersek, bugünkü yoksulluk anlayışı ve anlatımının arkasında ekonomik sistemden akademiye uzanan bir suç ortaklığının bulunduğunu söylemek abartı olmaz.

Kapitalizmin gerçekliği, ancak bu çok yönlü araçlarla kurulmakta.

Çünkü bugünkü ekonomi politiğin tek derdi sermayenin karlılık oranının düşmemesi, yatırımların devam etmesi, büyümenin sürdürülmesi olduğundan ulus devletin birinci vazifesi bunu sağlamak, üniversiteler ve medyanın grevi de bunun doğruluğu ve kaçınılmazlığını vurgulamaktır!...

Ekonomide darboğazla karşılaşıldığında da –ki, eksik olmaz- fedakarlık topluma düşer... Bu demektir ki, artan işsizliğe göz yumulacak; ücretlilerin alım gücüne aldırılmayacak; vergiler kazananlardan değil tüketenden (dolaylı vergiler) alınacak, yatırım teşvikleri ile vergi muafiyetleri arttırılacak; vergi afları gündeme gelecek; hatta batan şirketlerle bankalar kurtarılacak!...

Yeter ki, aziz sermaye bizi terk etmesin!..

Fransa'da Sarı Yelekliler'in direnişi, bu gidişata karşı bir direniş olarak anlamlı kuşkusuz. En başta, "vergileri bizden değil, zenginlerden alın" diyorlar.

Ancak bir yandan, kimler oldukları be neyi temsil ettikleri konusunda soru işaretleri var. Öte yandan neo-liberal politikalar doğrultusunda büyümeye çalışan Avrupa'nın genelinde sosyal devlet niteliğinden kaytarmalar olduğu açık; yani bu kaytarma yalnız Fransa ve Macron'la ilgili değil. Asıl sorun da burada...

Örneğin görüyoruz ki, emek, sendikalar, sol partiler küresel sistem ve politikaların getirdiklerine ulusal çareler aramakta, bu çareyi bulamadıkça da güçsüzleşmekte...

Çünkü küresel gerçekliğe karşı kalıcı bir çözüm ancak küresel sistem ve politikaların değişmesiyle mümkün.